

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

III. Quomodo Christi doctrina in universum orbem brevi dispersa sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

TIBERIUS.

κινάσασα ἡν παλαιῶ νόμῳ κεκορηκότος, μὴ
 ἄλλως ἢ κατὰ τὰ Ῥωμαίους θεοποιεῖας, μὴ ἔχι
 ψήφαι καὶ δόγματι συκλήτης τῆ δ' ἀληθείας, ὅτι
 μὴ ἵ τῆς εἰς ἀνθρώπων ἐπικρίσεως τε καὶ συστά
 σεως, ἢ Ῥωμαιοῦ ἔθους κηρύγματι εἰδέντο
 διδασκαλία ταύτης δ' οὐκ ἀποσαμένης τὸν
 προσαχθέντα πρὸς Ῥωμαίους ἡμῶν λόγον τῶ
 Ῥωμαίων βελήης, ἰὸν Τιβέριον ἡν καὶ πρότερον εἰ
 χε γνάμην τηρήσαντα, μηδὲν ἀτοπον καὶ τῆς εἰ
 Χριστὸς διδασκαλίας ἐπινοήσαντα. Ταύτην ἡ
 λιανὸς τὰς Ῥωμαίων νόμους ἠκρίβωκας. ἀνήρ
 τὰ τε ἄλλα ἐνδοξοῦ καὶ τῶν μαλιστα ἐπὶ Ῥω
 μαιῶν λαμπρῶν, ἐν τῇ γαροφίῃ μὲν ἀνώγει Ῥω
 μαίων φωνῇ, μετὰ δὲ ληθείῃ καὶ ἐπὶ τὴν ἐλλάδα
 γλώτῃαν ὑπὲρ χριστιανῶν ἀπολογία, τίθησι καὶ
 λέξει ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἰὸν πρόπον. ἵνα καὶ ἐκ τῆς γνέ
 σεως διαλεχθῶμεν ἰσραηλιτῶν νόμων. παλαι
 ὦν ἢ δόγμα, μηδὲν ἄναθεον ὑπὸ βασιλείας κα
 θιερεῖας, πρὶν ὑπὸ τῆ συκλήτης δοκιμαθῆναι.
 Μάρκος αἰμίλιος ἔτος πρὸς εἰδὼλε πε
 ποίηκεν ἀδελφόν. καὶ ἴστο ὑπὲρ ἡμῶν λόγῳ πε
 ποίηται, ὅτι παρ' ἡμῶν ἀνθρωπεία δοκιμῆ ἢ
 θεότης διδόμεται, ἀλλ' ἢ ἀνθρώπων θεὸς δέξεται,
 θεὸς ἐγένετο. ἔτος κατὰ γε τῆτο, ἀνθρώπων
 θεῶν ἰσραηλιτῶν εἰσάγει. Τιβέριος οὐκ ἐφ' ἔ
 τὸ τῶν χριστιανῶν ὄνομα εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυ
 θεν, ἀχθέντες ἀπὸ τῆ παλαιῆς εἰς δόγμα
 τος τῆτο ἐνθα πρῶτον ἤρξατο, τῆ συκλήτω ἀνε
 κοινώσατο. δῆλος ὦν ἐκείνοις, ὡς τὰ δόγματι
 δέξεται, ἢ ἢ συκλήτης ἐπεὶ ἐκ αὐτῆ δεδο
 κίμαται, ἀπώσατο ὃ ἢ ἐν τῇ αὐτῆ ἀποφάσει ἐ
 μινεν, ἀπειθήσας θάνατον τοῖς τῶν χριστιανῶν
 κατηγορίας τῆς ἐρανίας ἀπονοίας καὶ οἰκονο
 μίαν τῆτο ἀπὸ πρῶτον νομῶ βαλλομένης, ὡς ἀν
 ἀποδοπίσως δεχάσῃ ἔχων ὃ τῆ εὐαγγελίῃ
 λόγῳ, παντὶ ἄχόσε γῆς διαδράμοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ὅπως εἰς πάντα τὸν κόσμον ἐν βραχεί χρόνῳ διέδραμον ὃ
 πρὸς τὸ χριστὸν λόγῳ.

Ὅτῳ δῆτα ἐρανίῳ δυνάμει καὶ συνε
 γία, ἀδρώως οἷα πρὸς ἡλίε βολῆ,
 τῷ συμπασαν οἰκονομίῳ ὁ Ῥωμαιοῦ
 κατηγάγε λόγῳ. ἀντὶ ταῖς θείαις ἐ
 πομῆρος γαροφαῖς, ἐπὶ πᾶσαν ἀσπίδα τὴν
 γῆν ὁ φθόγγῳ τῶν θεασεῖων εὐαγγελί
 σῶν αὐτῆ καὶ ἀποστόλων, καὶ εἰς τὰ περὶ
 τῆ οἰκονομίας τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ δῆτα ἀνα
 πάσας πόλεις τε καὶ κώμας, πληθυσῆς

A Romanos ne quis absque decreto Se
 natus pro Deo haberetur : re autem
 ipsa eo quod salutaris divinæ doctrinæ
 prædicatio auctoritate & auxilio ho
 minum minimè indigeret. Cùm igitur
 Senatus relationem de Servatore
 nostro ita ut dictum est repudiasset ,
 Tiberius tamen in pristina sententia
 perseverans, nihil adversus doctrinam
 Christi durius molitus esse dicitur.
 Hæc Tertullianus vir legum Roma
 narum peritissimus & inter Latinos
 Scriptores celeberrimus, in Apologia
 ab ipso quidem Latinè conscripta ,
 postea verò in Græcum sermonem
 translata prodit his verbis. Ut, in
 quit, de origine aliquid retractemus
 ejusmodi legum: vetus erat decretum
 ne qui Deus ab Imperatore consecra
 retur, nisi à Senatu probatus. Scit M.
 Æmilius de Deo suo Alburno. Facit
 & hoc ad causam nostram, quod apud
 vos de humano arbitratu Divinitas
 pensatur. Nisi homini Deus placuerit,
 Deus non erit. Homo jam Deo
 propitius esse debet. Tiberius ergo
 cujus tempore nomen Christianum in
 sæculum introivit, annuntiatum sibi
 ex Syria Palæstina quæ veritatem il
 lius divinitatis revelarat, detulit ad
 Senatum cum prærogativa suffragii sui.
 Senatus quia non ipse probaverat
 respuit: Cæsar in sententia mansit,
 comminatus periculum accusatoribus
 Christianorum. Hactenus Tertullia
 nus. Quam quidem sententiam cele
 stis providentia Tiberii Cæsaris menti
 idcirco infuderat, ut Evangelii sermo
 qui tunc primùm nasci cœperat, abs
 que ullo impedimento per universum
 orbem spargeretur.

CAPIUT III.

Quomodo Christi doctrina per universum or
 bem brevi dispersa sit.

ITA opitulante cælesti virtute, sa
 lutaris Dei sermo tanquam Solis
 radius universum terrarum orbem su
 bito illustravit, & prout in sacris li
 teris prædictum fuerat, in omnem
 terram exivit sonus Evangelistarum
 simul & Apostolorum, & usque ad
 fines terræ verba eorum. Per o
 mnes igitur civitates & vicus Eccle
 siæ infinita hominum multitudine
 abundantes, velut aræ quadam fru
 F

Vide Ni
 cephor.
 lib. 2.
 cap. 8.

gibus refertæ, brevi congregatæ sunt. A Et qui propagato à majoribus errore, superstitioso Dæmonum cultu quasi vetusto quodam morbo constricti tenebantur, hi Christi virtute per prædicationem simul & miracula Discipulorum ipsius, tanquam à sævissimis Dominis liberati & gravissimis vinculis soluti, Deorum quidem turbam à Dæmonibus invecram respuebant, unum autem Deum esse omnium rerum opificem confitebantur. Quem quidem sacris veræ pietatis ritibus, per divinam modestamque religionem quam Servator noster in humanum genus invexerat, colebant. Cum ergo Dei gratia jam in reliquis quoque nationes sese diffunderet, primusque in urbe Palæstinæ Cæsarea Cornelius cum universa familia visione quadam divina Petrique ministerio fidem in Christum esset amplexus, & complures alii ex Gentilibus Antiochiæ idem fecissent, quibus dispersi in illa Stephani persecutione Discipuli Verbum Dei prædicaverant: florente tum & vigente Antiochenorum Ecclesia, in qua plurimi simul congregati aderant, tum ab Hierosolymis Prophetæ, quibuscum Paulus fuit & Barnabas, tum alii fratres numero haud pauci, Christianorum nomen ibi tunc primum tanquam ex ameno ac fecundo cespere exortum est. Sub id tempus Agabus quidem unus ex Prophetis qui illic aderant, famem futuram prædixit: Paulus verò & Barnabas Hierosolymam destinati sunt, ut fratrum penuriam suo ministerio sublevarent.

CAPUT IV.

Quomodo post mortem Tiberii Cajus Agrippam Iudaorum Regem constituit, & Herodem perpetuo exilio damnavit.

Ad hoc & proxime sequens cap. refer caput Niceph. 9. lib. 2.

INTEREA Tiberius cum duobus circiter ac viginti annis imperasset, extremum diem obiit. Cui succedens Cajus Judææ Regnum statim tradidit Agrippæ, Regemque illum tum in Philippi, tum in Lyfania tetrarchia constituit. Nec multo post Herodis quoque tetrarchiam eidem donavit, cum Herodem perpetuo exilio damnasset, una cum uxore ipsius Herodiade ob varia scelera debito supplicio affectum, ut testatur etiam Josephus. Hic est Herodes qui Servatoris nostri passioni interfuit,

αἰλλωνος δίκην, μυρίανδροι καὶ παμπληθείς ἀθρόως ἐκκλησίασιν ἐσηήκεσαν οἷτε ἐκ προγόνων διαδοχῆς καὶ τῆς ἀνεκαθεν πλάνης, παλαιᾷ νόσῳ δεισιδαιμονίας εἰδώλων τὰς Ἰουχαῖς πεπέδημένοι, ὡς τῆς τῆς Χειρὸς ἐδωμάμεως διὰ τῆς τῆς Φοίτητῆς αὐτῆς διδασκαλίας τε ὁμῆ καὶ ὡς ἀδοξοποιίας, ὡς περ δεινῶν δεσποτῶν ἀπηλλαγμένοι, ἐργῶν τε χαλεπότητων λύσιν ἐνθάδε, πάσης μὲν δαιμονικῆς κατέπιπον πολυθείας· ἓνα ὃ μόνον εἶναι Θεὸν ὁμολόγησεν τὸν τῆς συμπάντων δημογόνον Ἰετὸν τε αὐτὸν θεσμοῖς ἀληθῆς εὐσεβείας, δι' ἐνθὺς καὶ σώφρονος θεοσεβείας τὸ ὑπὸ θεοῦ τῆς ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων βίῳ καταστροφίης ἐγγεγραμμένον. ἀλλὰ γὰρ τὸ χαλεπὸς ἢ δὴ τῆς θείας καὶ Ἰππὶα λοιπὰ χειροῦς ἔθνη, καὶ πρῶτε μὲν καὶ τὴν τῶν παλαιῶν καὶ σάραϊαν Κορηλίης σὺ ὅλω τῶ οἴκῳ δι' Ἰππὶ φανείας θεοσεβείας ὑπερβίης τε Πέτρου, τὴν εἰς τὸν Χειρὸν πίσει κατὰ δεξιά μὲν πλείσων τε καὶ ἄλλων ἐπ' Ἀλιόχειας ἑλλήνων, οἷς οἱ καὶ τὸν Ἰστεφᾶνε διωκτὸν διασπαρῆτες ἐκίρυσαν ἀνθέσης ἀρι καὶ πληθύσης τῆς καὶ Ἀλιόχειαν ἐκκλησίας, ἐν ταύτῳ τε Ἰππὶ ἀρῆτων πλείσων ὅσων τῶν τε διὰ Γερροσολύμων παροφῶτων, καὶ σὺ αὐτοῖς Βαρνάβη καὶ Παύλῳ, ἐτέρε τε πλείσων ἐπὶ τέτοις ἀδελφῶν, ἢ χριστιανῶν παροσηγορία τότε πρῶτον αὐτοῖσι ὡς περ ἀπ' ἐυθαλῆς καὶ γονίμης γῆς ἀναδίδεται, καὶ Ἀγαθῶ μὲν εἰς τῶν σωόντων αὐτοῖς παροφῶτων, ὡς ἔ μέλλω ἔσεσθαι μὲν παροφῶτων, Παύλος ὁ καὶ Βαρνάβας, Ἰσχυρητῆσ ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν ὡς ἀπέμπον) διακονία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὡς μὲν Τίβεριος Γαίῳ Ἰουδαίων βασιλείαν καθίστασιν ἀγρίππαι τὸν Ἡρώδην διδὸν ἡρμιάσας φυγῆ.

Τίβριος μὲν οὐκ ἀμφιτὰ δύο καὶ εἴκοσι βασιλεύσας ἔτη, τελευτᾷ μὲν ὃ τρίτον Γαίῳ τῆς ἡγεμονίας ἀγαλαβῶν, ἀντικα τῆς Ἰουδαίων δερχῆς Ἀγρίππαι τὸ διάδημα περικτίθησιν, βασιλεῖα καταστήσας αὐτὸν τὸ τε Φιλίππου καὶ τῆς Λυσανίης τετραρχίας. ὡς αἰς μετ' ἔ πολλὸν χρόνον αὐτὸ καὶ τῆς Ἡρώδης τετραρχίας ὡς ἀδίδωσιν. αἰδῶ φυγῆ τὸν Ἡρώδην (ὡς δὲ ἡ' ὁ καὶ τὸ παθῶν ἔ (ὡς τῆς) σὺ καὶ τῆς γυναίκα Ἡρωδιάδι, πλείσων ἔνεκα ζημιώσας αἰ-